

CIJENA lista: U pretplati za čitavu god. K 36—, za polugodište K 18—, tromjesečno K 9—, mjesečno K 3.60, u malo-prodaji 12 k, pojedini broj. OGLASI primaju se u upravi lista trg. Cuztoza 1.

HRVATSKI LIST

HRVATSKI LIST izlazi u nakladnoj tiskari JOSE KRMPOTIĆ u Puli, trg. Cuztoza 1. Uredništvo: Silnanska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIF HAIN u Puli. — Rukopisi se ne vraćaju.

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

Godina III.

U Puli, petak 14. prosinca 1917.

Broj 875.

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJEŠTAJ.

: Beč, 13. (D. u.) Službeno se javlja:

Istočno bojište:

Mirovna stanika. Rasprave su glede primirja na svim ruskim frontama opet zapodjenute.

Talijansko bojište:

Srijeg i magla spriječavali su jučer u mještackim brdinama svaku bojnu djelatnost. — Čete su feldmaršala Conrada prema dosadašnjem brojenju dopremile u četverodnevnom bojevanju oko područja Meletta 639 talijanskih časnika i preko 16.000 momaka kao zarobljenike. Plijen iznaša 93 topa, 283 puščana stroja, 4 mitraljeze, 81 minomet i mnogo drugog ratnog pribora.

Poglavica generalnog stožera.

NJEMACKI RATNI IZVJEŠTAJ.

: Berlin, 13. prosinca. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja:

Zapadno bojište.

Bojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta: Od Dixmuidena do Lysa i južno od Scarpe od vremena do vremena pojačana topnička djelatnost. Istočno od Bullecourta istrgnule su naše čete Englezima više skrovišta i zarobile 6 časnika i 84 momka. Između Moevresa i Vendhulllesa zaoštrili su se već na večer živalni topnički bojevi. I sjeverno od St. Quentin pojačana paljba.

Bojna skupina njem. prijestolonasljednika: U savezu s izvidničkim je okršajima oživjela na pojedinim odsječcima topnička djelatnost.

Istočno bojište

Kako bje utanačeno, započinjaju danas u zapovjedniškom području generalfeldmaršala princa Leopolda Bavarškoga pregovori o utanačenju primirja, koje bi imalo nadomjestiti mirovnu stanku, koja u ovaj čas postoji.

Macedonsko bojište:

U zavoj u bje Černe u manjim pothvatima zarobljen veći broj Talijana i Francuza.

Talijansko bojište.

Uz snijeg i maglu ostala je bojna djelatnost malena.

Prvi majstor glavnog sjela Ludendorff.

Austrijska zastupnička kuća.

Beč, 12. U proračunskom je odboru najviše danas kod rasprave o poglavju „Poljodjelstvo“ češki agrarac i podpredsjednik kuće, Udržal, da će u ime svoje stranke predati prodlog, koji smjera za razdlomom zemljišta. U odlučem je govoru obrazlagao svoje stanovište, koje da je osobito uslijed prehrambenih potreba opravdano. Razdloba zemljišta da odgovara i pravnoj svijesti naroda. Široki slojevi pučanstva da stoje u jednom te istom redu sa boljševicima. Vlada, koja smatra boljševike jednakopravnima i „sposobnima za dvor“, da ne može u tom vidjeti ništa sablažnjiva.

Pregovaranja o primirju.

Petrograd, 11. (D. u.) Petr. brz. ured. Rusko odaslanstvo za pregovaranja o primirju je noćas otputovalo te će se prema dogovoru sutra o podne sastati sa odaslanstvom središnjih vlasti. Osim zastupnika političkih stranaka, koje su u to bile ovjerovljene od vijeća pučkih povjerenika, pripadaju odaslanstvu vojnički vještaci te odaslanici vojska i brodovlja. Vijeće će pučkih povjerenika opeta predložiti saveznom državama, da sudjeluju kod mirovnih pregovaranja. Ako saveznici ne budu na to ništa odgovorili, past će čitava odgovornost na nje. Rusko će odaslanstvo nastaviti pregovaranja o primirju. Kod toga ga potpomaže moralna snaga pobjedonosne revolucije radnika i seljaka. Odaslanstvo hoće da ušutka topove i puške, i to na fronti, kao što i u Istočnom i Crnom moru. Ono će dovršiti pregovaranja, koje idu za sklopljenjem primirja. Nastavit će ih, kao što ih je započelo, kao ovlaštene zastupnik države i naroda, na koji su upezeni pogledi milijuna radnika i vojnika čitavog svijeta.

Stockholm, 12. (D. u.) Bratianu je izjavio, da je primirje na rumunjsko-njemačko-austro-

ugarskoj fronti bilo visiljeno od vrhovnog vojnog zapovjedništva, i da rumunjska vlada neće protiv toga ništa poduzeti. Tome naprotiv ne može nikakva sila na svijetu prisiliti rumunjsku vladu, da sa središnjim vlastima pregovara o miru.

IZ SPANJOLSKE.

Bern, 12. (D. u.) Pariška štampa doznaje iz Londona, da se prema listu „Daily Express“ položaj u Spanjolskoj ponovno zamrslao, te da će nađoći novi bojevi između dinastičkih i protudinastičkih stranaka. Vojnički odbori pokazuju sasvim neodvisno držanje. Pučanstvo da je zauzeto za držanje vojništva.

Iz Rusije.

Iz slobodna Ukrajinu. — Za interes masa. — Njemačka i Rusija. Pitanje primirja u ustavotvornoj skupštini. — Kaledin potučen. — Protiv knudeta.

Petrograd, 10. (P. b. a.) Povjerenik za narodnosne je stvari u razgovoru sa ukrajinskom socijalno-demokratskom strankom podao razjašnjenja gled odošaja između radnika, vojnika i seljaka, te rade, kao i glede ukrajinskih prilika. Vlada radnika, vojnika i seljaka potpuno priznaje pravo Ukrajinaca, da sami odrede svoje odošaje prema Rusiji. Ovi će odošaji pokazati, da se takozvana rada sastoji iz zastupnika radnika, a ne iz građana. — Pučki je povjerenik Trocki, koji stoji u izravnoj brzopjavnoj svezi sa Krilenkom, označio mogućim, da će biti ukrajinske čete dopremljene na jugozapadnu frontu sa zapovjedju, da brane tu frontu, u koliko dozvoljava ratno stanje i prevozne poteškoće. — Ukrajinske organizacije na fronti pozivaju ukrajinske vojnike, da brane frontu do zaključka mira po vlad radnika, vojnika i seljaka. Jedan će ukrajinski zastupnik biti izaslan u glavni stan, a drugi na sudjelovanje kod mirovnih pregovora.

Petrograd, 10. (P. b. a.) Dne 6. prosinca obdržavala se je skupština petrogradskog radničkog i vojničkog vijeća, u kojoj su podali svoj izvještaj izaslanici, opunomoćeni za mirovne pregovore. Rasprava bje o tom odgodjena na drugi dan. Građansko novinstvo pripoćuje neosnovane vijesti, da su boljševici popustili u svim točkama. Novine su radničkog i vojničkog vijeća odgovorile na to snažno, e je to dokazom, da ne će vlad radničkih i vojničkih vijeća sklopiti niti primirja niti mira, koji bi se protivio interesima ne samo Rusa, nego i narodnih masa alljiraca.

Berlin, 12. (D. u.) Wolffov ured javlja: List „Times“ pripoćuje vijesti iz Rusije o njemačkim mirovnim uvjetima, koji da su bili predloženi ruskim izaslanicima, i koji se odnose dijelom na gospodarska, dijelom na politička pitanja. Tomu se nasuprot ustanovljuje, da dosad uopće nijesu još bili ruskim izaslanicima predloženi nikakovi njemački mirovni zahtjevi, nego da se je dosad raspravljalo samo o pitanju glede primirja. Sve su engleske vijesti izmišljene u svrhu, da se rusko javno mnijenje nahuška proti Njemačkoj i proti mirovnoj ideji.

Haparanda, 11. Petrogradske novine pripoćuju, da je u savezu sa prilikama, nastalima uslijed mirovnih pregovora, pitanje o sazivu ustavotvorne skupštine riješeno u pozitivnom smislu, kako to pripoćuju ličnosti, koje stoje blizu Lenja. Lenin smatra svrsi shodnim, da odluku o primirju prepusti ustavotvornoj skupštini i time od sebe odvali odgovornost.

Rotterdam, 10. Iz Petrograda javljaju: ustavotvorna će se skupština sastati početkom naredne sedmice. Pitanje je još, koliko će joj zastupnika iz pokrajine moći prisustvovati uslijed sadašnjeg razrovanog željezničkog prometa.

Bern, 11. Kako javljaju listu „Bund“ iz Petrograda preko Stockholma, misle ovdje, da su se inozemni vojnički atašaji, koji su otputovali u Švedsku, zaputili Kaledinu, kod kojega boravi među ostalima i predsjednik posljednje državne dume, Rodzianko.

London, 12. (D. u.) Reuter „Daily Chronicle“ javlja iz Petrograda: Prema vijestima željezničarskog društva, bili su nasrtaji bataljuni generala Kaledina kod Begoroda potučeni. Na putu su pojačanja, sastojeca se iz Kaledinovih kozaka.

Petrograd, 12. (D. u.) Agentura saopćuje ovaj dekret, koji je potpisan od predsjednika vijeća pučkih povjerenika Lenina i pučkog povjerenika Trockog te se tiče uapšenja vođa građanskog rata protiv revolucije: Budući da su vodje i članovi kadetske stranke neprijatelji puka, moraju biti uapšeni i odsudjeni po revolucionarnom sudštu. Sovjeti imadu da preuzmu nadzor i sve mjere protiv kadetskih organizacija s obzirom na njihove odošaje prema vođama građanskog rata protiv revolucije Kaledina i Kornilova. Dekret stupa u snagu odmah iza priopćenja.

Zeneva, 12. Prema vijestima iz Petrograda su vodje boljševika navijestili rat kozackom generalu Kaledinu.

Petrograd, 11. (D. u.) Petrogradska brzopjavna agentura. Prema zapovjedima, izdanima od pučkih povjerenika, otvorit će se ustavodavna skupština, čim se sastane 400 članova.

* Rat na moru. Wolffov ured javlja iz Berlina: U zapadnom je području oko Engleske bilo opet potopljeno 35.000 bruto-reg. tona. Jedno je od naših pomorskih zračnih lijetala uništio prigodom izvidničkog lijetala u Hoofden engleski zrakoplov „C 27“, koji se je u plamenu sruvao u more.

* Delegacije. Pošto se je zdravstveno stanje vanjskog ministra grofa Czernina poboljšalo, uređena je naredna sjednica vanjskog odsjeka austrijskih delegacija za 19. prosinca.

* Osvojenje Jerusolima. Reuterov ured javlja, da je general Allemby unišao u Jerusolim dne 11. t. mj.

* Iz Italije. Kako javljaju iz Lugana, pozivlje talijanska vojna uprava opet sve vojne bjegece, da se prijave do 29. prosinca, obećavajući im, da ne će biti kažnjeni. — U Milanu bje uapšeno četrnaest socijalista, među njima jedan od urednika lista „Avanti“. Nadalje su bili uapšeni, kako javlja „Avanti“, vodje revolucionarno-orijentirane željezničarske organizacije. — „Agence Havas“ javlja iz Tarazone: Tri milje od rta Jorge Ammetilla sukobio se je talijanski parobrod „Cavour“ s nepoznatim parobrodom. „Cavour“ je potonuo. Putnici su spašeni. Udes je drugoga parobroda nepoznat.

* Revolucija u Portugalu. Iz Berna brzopjavljaju: Kako pripoćuju pariške novine, iznosi broj civilnih mrtvih u Lizabonu 106, a mrtvih vojnika 600.

Delegacije.

Beč, 13. (D. u.) Delegacije. Ratni je odsjek austrijskih delegacija nastavio eanas debatu o egspozeju ratnog ministra. Ratni ministar pl. Stöger-Stein nastupe proti izvodicima delegata dr. Korošca o držanju ugarskih četa u 10. sočanskoj bici, pročitavši izvještaj vrhovnog vojnog zapovjednika o držanju ovih četa, u kojem se izvještaju veli, da su se ugarske čete na jugozapadnoj fronti uvijek odlično borile. U 10. su si sočanskoj bici stekle veliku slavu kod Kostanjevice. Njihova junaštva na brdu sv. Mihaela i na brdu sv. Gabrijela priznavaju i sami protivnici. Delegat dr. Waldner izjavlja, da uzroci ostatka naše vojske leže u opstrukcionističnim tendencijama, što su svojedobno bile od ugarskog parlamenta naperene proti vojsci, te sa dubokim sažaljenjem konstatira na temelju utisaka, što ih je sam dobio u užem ratnom području u Koruškoj, da je poštipanje časnika sa pučanstvom bilo takovo, da je sam morao doći u protuslovlje sa mnijenjem, što ga je imao o vojsci. Razuman odošaj među časničkim zborom i civilnim pučanstvom može se stvoriti samo onda, ako se odgovarajućom reformom vojničkog odgoja odstrani iz časničkog staleškog duha potpuna otudjenost od naroda. Moli vojnu upravu, da one Alpe u Koruškoj, koje su u svoje doba bile u rukama Talijana iz kraljestva i koje su od vojničke uprave bile razvlaštene, da se istrijebe ova ireidentistička gnijezda, preda susjednim koruškim alpskim zadrugama. Govornik zahtijeva konačno, da se poduzmu sigurne

nosne mjere proti naseljavanju Talijana u pograničnim krajevima. — Delegat Pittoni izrazuje nadu, da će militarizam poslije rata biti nemoguć. Obrća se proti toga, da se osobe bez posebnog razloga proglašuju političkim sumnjivcima te politički nepouzdanima. Prosvjeduje proti konfiniranju i interniranju, te se zabavlja pogriješkom cenzure vojničkih pisma i zarobljenika. Na to opaža polemici proti delegatu dr. Waldneru, da za vrijeme rata vodjena politika nije bila prikladna za to, da istrijebi iredentizam. Doprinijela je samo k tome, da je više ljudi odgojila za iredentiste. Dok ne bude država imala ustava, koji svim narodima daje pravo, da se sretno i slobodno giblju, postojat će iredentizam dalje i što se više misli, da će ga se silom istrijebiti, to će ga se više osjećati. — Delegat Knez Auersperg veli u polemici sa dr. Korošcem i del. Zehradnikom, da bi htio upozoriti na to, da je tu zapravo izrasao kukolj, kojega je posijala politika slavenskih vodja. Govornik je osvjedočen, da je češki narod imao u ovome ratu kod biranja svojih vodja više sreće, nego pameći. Da su Rusi zbilja došli u Češku, bili bi u prvom početku od dijela pučanstva radošću dočekani, ali bi kasnije slijedio strašan mamurluk. Konačno bi moglo nestati ustrpljivosti i kod Nijemaca, koji hoće jedinstvenu i jaku Austriju.

Političke vijesti.

Asquithov govor.

U govoru, što ga je držao u Birminghamu, izjavio je Asquith slijedeće: Mi smo se mogli držati daleko od rata izgovorom, da je naša obveza napram Belgiji zajednička, a ne zasebna obveza. Za cijenu iskrivljenja prava i sramote, mogli bismo za sebe imati mir. No, bili smo mnijenja, da mir nije vrijedan takve cijene. Kad bi još jednom proživio ovo vrijeme, odlučio bi se za istu stvar. Mir, koji zasigurava postignuće naših prvobitnih ciljeva te tome nosi u sebi jamstvo trajnosti, prva je potreba svijeta. Sada nema većeg neprijatelja čovječeg roda od onoga muža, koji bi riječju ili činom otešćavao postignuće mira. Najvažnija pogriješka u shvaćanju naših ratnih ciljeva leži u tome, što se misli, da alijanci namjeravaju uništiti Njemačku. Takovog se cilja nije postavilo niti ovdje, niti u Americi. Nitko ne ugrožava opstanka i neovisnosti mirnih poduzeća njemačke države, nitko ne misli prepisivati unutrašnjeg ustava i uredaba buduće Njemačke. Ono, na čemu imamo interesa, je to, da ukinemo sistem, koji je nasilje postavio na prijestolje kao najvišu silu, koji si je sam priznao pravo, da najsvečanije ugovore krivotvori, da se njima ruga. Njemačka se mora naučiti, da se takav sistem ne isplaćuje. Mi ne želimo nikakvog ubilačkog trajnog boja sa njemačkim narodom. Ako se ima da se utanači trajan ugovor, to se on mora temeljiti na autentičnom dokazu, da je njemački narod pripravan, da u svijetu prihvati načela općeg i jednakog prava kao zbilja vladajuću auktoretetu. Asquith je zaključio: Ja ću i nadalje krepko braniti tvrdnju, e je naše pravo, da poduzmемо sve, kako bi došli do trajnog, korisnog mira, kakovi svijet treba. Da takvi mir — ništa više, ali ni ništa manje — postignu, odlučili su alijirski narodi, da podnesu sve za to nužne žrtve.

Ratoborni govor lorda Roberta Cecila.

Lord Robert Cecil držao je dne 11. prosinca u Bedfordu govor, u kojemu je medju ostalim kazao: Karta se je Rusije promijenila, ne samo uslijed njemačke moći, nego i uslijed njemačkog zlata i njemačkih spleta. Rusija leži sad oborena i nitko ne zna, što će se u Rusiji još dalje zbiti. No da će se Rusija opet oporaviti, jest sigurno. Žalosna je činjenica, što se rat uslijed toga produkuje i da je britsko-francusko-talijanskoj vojsci oteta nagrada, koju si je malone već bila stekla. Dogadjaji, koji nas izvrgavaju neslučenim pogibeljima i velikim poteškoćama, ne će nas shrvati. Naši su ratni ciljevi još uvijek oni isti kao ono u kolovozu 1914., kadno smo čuli, da će Nijemci u protuslovlju sa svečano sklopljenim neutralitetnim ugovorom doći preko belgijske granice. Jednaki nas duh oduševljava i danas. Mi svojih ratnih ciljeva nijesmo pomnožali niti proširili, ali od njih ne popuštamo a ma ni slovke. Naš jedini jest ratni cilj taj, da budu kažnjeni oni, koji su počinili nebrojena zločinstva, kako ne bi mogla biti nikad više izazvana katastrofa, kao što je eto ovaj rat. Pruski militarizam mora na svršetku ovoga rata biti slomljen, a ne smije iz njega izaći proslavljen.

Njemački narod, koji se je dao upotrebiti za to, da baci čovječanstvo u toliku bijedu, neka spozna, da ga vodje, u koje se sad pouzdaje, ne vode dobromu cilju, nego kroz silne nepravde i zločine u nevolju. Uništenje je dakle njemačkog militarizma naš cilj. To potvrđuju i Asquith, Lloyd George i predsjednik Wilson, obrazlažući, da se naši ratni ciljevi sastoje u zatraženoj uspostavi i jamstvima. Mi nijesmo pošli u rat, da stečemo teritorijalnih probitaka, mi se ne borimo, da činimo plijen ili da se osvećujemo. Mi bismo bili zadovoljni, kad bi pruski militarizam bio konačno pobijedjen i njemački narod oslobođen od kobnog prokletstva militarizma. Uslijed prolaznih je prilika, koje se nemaju pripisivati posebno-mu kakovomu izvoru snage, primio pruski militarizam nove životne snage. Taj jedini cilj, koji smo si bili preduzeli, da u tom ratu stečemo, nije još postignut, pruski militarizam još nije pobijedjen. Još nije vrijeme, da se kaže, što bi moglo stupiti na mjesto toga cilja. Savez naroda, koji bi se osnivao na triumfima Hindenburga i Ludendorffa, imao bi vrijednost poput krpice papira.

Mađžari proti češkim napadajima.

Gradsko je zastupstvo u Budimpešti obdržavalo dne 12. o. m. popodne sjednicu, u kojoj bje jednoglasno stvoren zaključak, da se zauzme najodređenije stanovište proti neprestanim češkim napadajima na nepovrjedivost Ugarske. Zaključeno bje, da se upravi na vladu adresa, u kojoj se umoljava, neka se nadležna mjesta obavijeste, ako bi austrijski narodi težili za ma bilo kakovom promjenom nagodbe, da ta promjena uz dozvolu Ugarske ne bi mogla biti nikakova druga, nego potpuno otčepjenje obliju država na temelju personalne unije. Nadalje se umoljava vlada, neka bezodvlačno poduzme korake, da se kao jamstvo proti svakom napadaju na nepovrjedivost mađžarskog područja kao obrana uvede samostalna ugarska vojska.

Lenin borac za slobodu.

U listu „Berliner Tageblatt“ u dugom članku pjeva već Hans Vorst Jeremijade mirovnim pregovorima. Od Rusije se ne možemo, kaže, nadati ništa dobrog. Lenin nije onakav pacifista, kako se čini u prvi mah, i on takodjer nije više nikakav protivnik rata, čim postane rat za nj u bilo kojem smislu kao rat demokratskog napredka, i kao rat oslobadjanja. On vidi uzroke rata u kapitalističkim i imperijalističkim težnjama obliju strana, i on ne želi nikakovo razoružanje, već naprotiv hoće pučko naoružanje, koje kuša već sada da u Rusiji provede. Boljševici ne zahtijevaju mir pod svaku cijenu. Lenin je sam izjavio na sjednici kongresa dne 8. studenoga, koja je bila sazvana radi mirovnog predloga, da se oni obraćaju na radništvo Francusko, Engleske, Italije i Njemačke, i njihovim mirovni predlozi osnivat će se na negaciji imperijalističkih vlada. „Mi hoćemo“, kazao je on, „pravedan mir i ne plašimo se niti pred revolucionarnim ratom“. Sama boljševička glasila pišu, da je mir bez aneksija i odšteta na temelju samoodredjivanja naroda moguće postići samo starim putem, putem revolucije proletarijata u Europi. Zadaća je Rusije, da radničkim masama svih zemalja, činom i primjerom otvori oči, i da jasnim, otvorenim, odlučnim i stvarnim mirovnim predlozima prisili vlade, da na isti način pokažu očito svoju boju. Na taj će se način pregovorima razbistriti situacija, i ne budu li vlade sklone, da sklope mir, za kojeg će ruska revolucija moći preuzeti odgovornost, onda mora ruska revolucionarna vlada sve sile narodnih masa sakupiti, svu njihovu revolucionarnu energiju podignuti, da se povede rat na vlastitu ruku i u vlastite svrhe, neodvisno od alijaraca, udarajući na njih kao što i na centralne vlasti svojom socijalnom politikom. To mnijenje ruskih revolucionarnih listova nije ni najmanje u prilog centralnim vlastima. Čim bi se naime položaj razjasnio, i centralne vlasti pokazale „svoju pravu boju“ i čim bi mirovni pregovori bili prekinuti, imali bi boljševici razloga, da započnu pravi, pravedni i revolucionarni rat. Pitanje je sada, kako je daleko došla moć Lenina, i da li bi on imao veću vlast nad masama, kad bi ih poveo u revolucionarni rat, nego je imao Kerenski. Lenin je tvrd, čvrst i bezobziran. On ne pozna popuštanja i cinčarenja. Mirovni će se pregovori s Leninom voditi ili otvoreno, ili se uopće ne će voditi. To su uvjeti Leninovi, i od toga on ne će odustati. Njegovo radikalnoj teoriji moraju da postave centralne vlasti pozitivni program. „Berliner Tageblatt“ svršava riječima, da mi moramo pokazati, da mi hoćemo mir, koji razriješuje konflikt i otvara slobodan put mirnome napretku.

Jugoslavenski željezničari za deklaraciju jugoslavenskoga kluba.

„Slovenski Narod“ prima iz Maribora: Jugoslavenski željezničari, sakupljeni na zborovanju u Mariboru dne 8. i 9. prosinca, primili su ovu rezoluciju na naslov Jugoslavenskoga kluba u Beču: „Zastupnici većine jugoslavenskih željezničara svih kategorija, sakupljeni u Mariboru, dne 9. prosinca 1917, iskreno pozdravljaju deklaraciju Jugoslavenskoga kluba od 30. svibnja 1917, te je bezuvjetno u potpunom sadržaju odobravaju. Jugoslavenski je klub govorio svima nama iz srca, kad je podao za naš povjesnu izjavu. Samo tada, ako se u deklaraciji očitani minimalni program u potpunom opsegu oživotvori, služit će željeznice na našem tlu u istinu svojoj pravoj svrsi, nalme podignuti gospodarske i kulturne sile jugoslavenskog naroda. Nije nam treba naglašivati, da su baš željeznice sa svojim, u velikoj većini njemačkim, osobljem tvorile najveću opasnost za naš narodni i gospodarski opstanak. Za to pozivljemo Jugoslavenski klub, da ni uz koju cijenu i ni pod kojim uvjetom ne popusti od tako jasno nacrtane ceste u ljepšu budućnost jugoslavenskog naroda. Mi svi, i s nama sav jugoslavenski narod stojimo čvrsto i nepokolebivo za Jugoslavenskim klubom. O da bi brzo zasijala i jugoslavenskim željezničarima zora zlate slobode!“ Rezolucija je bila primljena s burnim odobravanjem od svih prisutnih željezničara, činovnika, namještenika i radnika, i to jednoglasno.

Domaće vijesti.

Potreba naše srednje škole i „Puli“. „Zar već“, pitat će nas protivnici, koji nam nit pučke škole još priznali nijesu, „zar ste poludjeli, da zahtijevate i srednju školu, a mi vam ni pučke ne možemo dozvoliti!“ „Dosta žalosna činjenica i jako slaba svjedodžba za vas, privilegovani svijete“, odgovorit će mi svaki naš čovjek, koga je prirodna ma samo iskrom razuma nadarila. Jer ako samo konstatiramo puka fakta, da u našoj Puli imadu Nijemci dvije srednje škole, gimnaziju i veliku realku, Talijani svoju realku, a samo mi niti jedne pučke, a kamo li srednje škole. Po-mislilimo li dalje, da je talijanska manjina imala prije rata pet srednjih škola u Istri, mi, kao pretežni dio pučanstva imali smo samo dvije, a neznačajna šaćica Nijemaca u Puli takodjer dvije srednje škole. Tih par brojaka najboljom su svjedodžbom one jednakopravnosti, koja kod nas vlada, i s kojom se naši ministri toliko nabacuju. Svakog nam puta kao naivnoj djeci obećavaju zlatna brda, a nikad nam ništa ne dadu. Jednu jedinu gimnaziju imademo, i to u Pazinu, i jedno jedino učiteljsko u Kastvu. Požrtvovni su se naši rodoljubi i profesori mahnuli i osnovali žensko učiteljsko u Pazinu, i prve sile, izašle iz tog učiteljska, već siju prosvjetu u narodu. Učitelji su žrtvovali svoje slobodno vrijeme i posvetili ga podučavanju na učiteljsku, i škola je mogla uspijevati. Stupili smo za korak naprijed! Dokazali smo svijetu, da nismo nesposobni za život, da se mićemo i da smo spremni na rad. Ali to nije dovoljno. Puljski težak i puljski seljak ne može da šalje svoje dijete niti u pazinsku gimnaziju, niti u pazinsko učiteljsko. Njegove skromne sile tnu to ne dozvoljavaju, jer on mora svojim žuljevima i velikim naporima uzdržavati obitelj, a kamoli, da bi imao toliko novca, da uzdržava svoje dijete na naukama u tudjem gradu. Pa makar pokazivao dječak najveću sposobnost i želju za naukom, on mora na taj način da ostane u rodjenoj kući, da ore kao što je orao i kopao njegov otac, djed i pradjed, ili pak mora otići u svijet i radom svojih nevjestih ruku da uzdržava sebe i porodicu. Poznato je, kako malo djece iz puljskog kotara pohađa srednje škole. Poznato je takodjer, da je puljski kotar, barem sjeverni dio, rovinjština, vodnjanstina, svetvinčenština, roverija i barbanština, najviše zaostao ne samo za ostalim svijetom, nego i za drugim krajevima u Istri. Jedna jedina srednja škola, koja bi bila u Puli u našem duhu i našem jeziku, stvorila bi čudesa. Mladi, sposobni ljudi, koji se sada gube, ne bi se izgubili, radnik bi svoje dijete mogao da šalje u školu, a seljak takodjer. Kulturni bi rad oko preporeda našeg naroda na ovim stranama bio usredotočen u Puli, narod bi bio više u doticaju s gradom, i nestalo bi onog ponora, koji danas zija između inteligencije i naroda. Dakle: Korist bi srednjeg zavoda bila ogromna, potreba tog zavoda je prijeka. A najjednom moramo da priznamo, da se nepravednom sistemu imademo zahvaliti, kako nam ni pučke škole ne će da priznadu. Ali za to ne smijemo smalaksati! Za nas baš mora buditi, da ustrajemo i pokažemo, kako i mi zna-

demo raditi. Danas se mi češkom narodu divimo: sretni ti ljudi imadu u svakome i zakutnome mjestancu svoje srednje škole. U ponijemćenim krajevima, gdje se prije nije smjela progovoriti češka riječ, danas se dižu češke gimnazije, re-alki i učiteljišta, obrtne i trgovačke škole, go-spodarske škole i svakakovi kulturni zavodi. Ali to su si Česi izvježili u napornom radu, u ve-likoj borbi. Zubima i noktima su provadjali svoje nacrt: zidali, gradili, organizirali i propovijedali uskršnuce! Svaki pedelj zemlje stajao ih je napora, svaku pučku i svaku srednju školu svojim su novcem gradili, svojim znojem blago-slivljali i svojim žuljevima posvećivali. Ali je danas pobjeda na njihovoj strani. Analfabeta je nestalo, i svaki je Čeh danas potpun čovjek. Eto nam primjera i uzora! Zahtijevamo, pravedno zahtijevamo, ne dadu nam, e pa onda moramo se i mi zubima i noktima boriti i oteti im! Po-vest ćemo akciju, ustanoviti školu, podučavati djecu, i uz nekoliko požrtvovanja imat ćemo srednju školu. U tom radu, nadamo se, da bi nas podupirala sva naša inteligencija, sve narodno učiteljstvo i svećenstvo. Kad smo ono počeli sakupljati pare i krune za narodne škole, mnogo je nevjernih Toma zavrtjelo glavom i pomislilo si: uspjeh bit će neznan. Danas svaki taj nevjerni Toma, umjesto da zabode prst u ranu, nek bací pogled na svote, što su požrtvovni mornari i radnici sakupili — i osvjedočit će se! Uspjeh je velik, ogroman! Nov dokaz, da je ipak moguće i velike nacrti provesti, dokaz, da se narod već počeo buditi. Obratili smo se na požrtvovnu našu „Družbu“, i ta će nam, kao što i narodni naši zastupnici, svojim silama pomoći. Srednju ćemo školu mi u Pull prije ili kasnije dobiti, a na nama je, da je dobimo čim prije. Dobiti, oteti ili narinuti! To je svejedno. Za to na rad! Na rad, jer vremena su ozbiljna, i mi moramo da povučemo iz njih i korist, a ne samo štetu. Eto prilike za pravoga radnika, da pokaže što znađe i umije!

Za naše primorske bjegunce. Tršćanska „Edi-nost“ donasa ovaj poziv: Rodjaci! Našoj naj-nesretnijoj braći prošlog je mjeseca nadošao trenutak radosnih nada. Od krute sudbine iz krasne domovine izagnani, izgubivši sve svoje imanje, morali su preko dvije godine da prebivaju rastrešeni medju tuđim ljudima u najuzasnijim prilikama. Sad im se opet otvara put u domo-vinu. Povratak naših primorskih bjegunaca nije pak tako jednostavna stvar, koja se dade lako izvršiti. Njihove su kuće porušene ili oplijenjene; nemaju ni orudja ni blaga; polja, travnici i šume su opustošene; nedostaje živeža; treba dakle velikih i dugih priprava, prije nego li se povrate kući svi naši bjegunci. Te su priprave naravno zadaća države, i drugih javnih korporacija, ali je ipak dužnost svih ostalih krugova, da olakšaju taj ogroman posao. A jer se glavni dio tog djelovanja usredotočuje kod centralnih oblasti u Beču, smatrali su naši zastupnici s juga kao potrebno, da se u Beču osnuje Središnji odbor za povratak bjegunaca u domovinu. Razumije se, da se mora zastupati njihove interese, osobito njihova prava na potpore i dovoljnu količinu živeža, kao što i za zdrava prebivališta, dok su još u tuđini. Odbor mora da sudjeluje kod namjeravanog obnovenja i hoće osobito da skrbi, da budu obnovne radnje predane domaćemu kapitalu po uzajamnoj osnovi i domaćim radnim silama. Odbor je već prijavio svoje djelovanje c. kr. središnjoj vladi, koja ga priznaje i izjavlja, da će drage volje nastojati oko svake korisne inicijative. Odbor će djelovati zajedno sa svim drugim po-stojećim korporacijama i drugim odborima tako, da će ruku o ruku djelovati svi oni činitelji, koji su zato pozvani. Kao jednu od prvih zadaća smatra odbor, da se preko zime preskrbi za dobre i zdrave životne uvjete bjegunačkoj omladini, koja je položila na oltar već toliko nepotrebnih žrtava; započeti će dakle odmah s akcijom, da se čim više bjegunačke djece preseli na jug medju se-ljačke rodjake dobrog srca i darežljivih ruku. Hoće da spremi djecu u Štajersku i Kranjsku, djelomice i u Korušku, gdje će pod nadzorom uživati gostoljubivost rodjaka. Odbor je osvje-dočen, da će se bjegunci odsad s povjerenjem obraćati na potpisani odbor, te javljati istinito i stvarno svoje potrebe i želje, koje će odbor nastojati da prema svojim silama oživtvari. U tu je svrhu osnovao odbor i svoju posebnu pi-sarnu. Kako bi se sve to redovito djelovanje omogućilo i kako bi potporne akcije mogle uspjeti, treba odbor izdatnih materijalnih sredstava. Obratio se za potporu na državu i razne javne korporacije. Treba mu također pomoći od strane rodjaka, koji se nisu nikada oglušili, kad se radilo o naj-nesretnijem dijelu naroda, o primorskim bjegun-

cima. Odbor za to moli, da svatko, kome su na srcu naši bjegunci, priskoči s doličnim darom u pomoć; nek sabire sam i u društvima, nek po-sreduje kod zavoda i korporacija, da dobije odbor potporu. O darovima, kao što uopće o djelovanju odbora polagat će se javni račun, i svaka će se potporna pošiljka objelodaniti u novinama. Darovi nek se šalju na dvorskog tajnika, g. Fr. Posega, Beč I., Oberster Gerichtshof.

Rodjaci, razmišljajte o tom, da je zima pred vratima i da dvaput daje, tko brzo daje. U Beču, dne 7. prosinca 1917. — Središnji odbor za po-vratak bjegunaca i obnovljenje Primorja u Beču.

Središnji odbor imade izvršujući i glavni odbor; časni predsjednici jesu: u Beču senatski predsjednik na upravnom sudu, dr. Mi-roslav Ploj, i dvorski savjetnik prof. Fran Šuklje, u domovini pak premilostivi gospodin biskup tršćansko-koparski dr. Andrija Karlin. — Izvr-šujući odbor: predsjednik: glavni odvjetnik glavne prokurate Ivan Okretič; podpredsjednik: državni zastupnik Josip Fon; tajnik: dvorski i sudski odvjetnik dr. Friderik Babnik; blagajnik: savjetnik tajnik na c. kr. najvišem sudu Fran Posega; odbornici: dvorski savjetnik dr. Janko Babnik i sveučilišni prof. J. Plemelj. U glavnom su odboru osim gore spomenutih članova izvr-šujućeg odbora ovi gg. državni zastupnici: dr. Gregorič, dr. Laginja, dr. Korošec, dr. L. Po-gačnik, dr. Ravnljar, dr. Rybař, prof. Spinič, i c. kr. ministarstvu dodjeljeni viši komesar dr. Vo-dopivec. Odborska pisarna: I. okružje, Bankgasse 2, kod ulaza na lijevo. Voditelj: Andr. Grabršček.

Zemaljska upravna komisija markgrofijske Istre u Poreču razaslala je svim općinskim glavar-stvima u Istri sljedeću okružnicu: Zemaljska upravna komisija pozvala je češće glavarstva općina, da sastave popise siromaha i nelmućnih općinara, e da samo ovi budu uzeti u obzir u pripomoćnoj akciji, poduzetoj sa strane vlade u prigodno nelmućnog pućanstva i da razdijele živeže uz sniženu cijenu samo siromasima i nelmućnim osobama; pozvalo se je također općine, da olakšaju posao organima zaposlenim kod apro-vizacije time, da dadu siromasima i nelmućnim specijalne živežne iskaznice, koje ih opunovlaš-ćuju kupiti živeža uz sniženu cijenu. Na žalost nisu se sve općine odazvale ovom pozivu. Sli-jedi, da je u ovim općinama razdoba živeža ne-lmućnima uz sniženu cijenu izvedena bez ikakvog reda i nepravedno, tako da se svakim danom sve više čuju tužbe sa strane onih, koji bi na svaki način morali biti uzeti u obzir kao ne-lmućni. Preporučilo se već, a i opet se prepo-rucilo općinskim glavarstvima, da kod provadjanja pripomoćne akcije uzmu u obzir niže činovnike, učitelje, nezaposlene obrtnike, radnike bez radnje itd., te da stegnu popis nelmućnih samo na one osobe, kojima nije radi pomanjkanja novca mo-guće nabaviti potrebite živeže za prehranu. Glavarstvo općine morat će skrbiti, da ne kontin-gentirani živeži — dakle isključena su meljiva, krumpir, grah (bažul) i slično — koja im do-bavlja zemaljska upravna komisija, budu razdi-jeljeni kao što je to već ponovno bilo naloženo, samo nelmućnim osobama i uz sniženu cijenu. Zemaljska upravna komisija pripravna je onim općinama, koje su opskrbljene dostatnom koli-činom živeža, doznačiti odgovarajuću svotu novca kao potporu na cijenu spomenutih živeža. Samo se po sebi razumije, da zemaljska upravna ko-misija raspolaže sa limitiranom svotom novca, koju joj je c. k. vlada stavila na raspolaganje. Tako je za IV. kvartal godine 1917. doznačena svota od 1,200.000 kruna, od koje bi, razdije-ljena na primjer na dvanajsti dio pućanstva, došlo na svaku nelmućnu osobu kruna 4-80 za dobu od tri mjeseca (oktobar, novembar i de-cembar). Zemaljska upravna komisija, koja radi potpunog zastoja plaćanja zemaljskih nameta sa strane porezovnika, ne raspolaže vlastitim nov-ćanim rezervama, preporuča najtoplije općinskim glavarstvima, da se brižno skrbe za sudbinu ne-lmućnih osoba i da u vedenjem specijalnih živežnih iskaznica postignu, da budu od spomenute pripomoćne akcije pogodovane samo nelmućne i potrebne osobe. Konačno se spom-inje, da je dobava živeža za Istru zadaća i dužnost aprovizacijske komisije kod c. k. na-mjesništva u Trstu i da zemaljska upravna ko-misija uza sve to, da nije nikada zanemarila, da svim svojim sredstvima uzastoji kod spomenute aprovizacijske komisije i kod centralnih faktora, da aprovizacija Istre ne bude zapuštena, nije na žalost u stanju, da sudjeluje kod aprovizacije Istre na drugi način, već time, da razdijeli limi-

tirana pripomoćna sredstva, koja su joj stavljena na raspolaganje od c. k. vlade nelmućnom pu-ćanstvu Istre. — Predsjednik: Lasciac.

Prodaja krumpira. Gradska aprovizacija sa-općuje: Krumpir, koji je određen za ožujak (6 kg. po iskaznici, odrezak III.) prodavat će se još danas i sutra, u subotu, u blizini perivoja Maria Valeria. Cijenjenom se općinstvu u vlastitom in-teresu preporuča, da u ova dva dana podigne do-tičnu količinu krumpira, jer će kasnije odrezak III izgubiti vrijednost.

Prodaja ribe. U slučaju, da prisprije riba prodavat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imadu danas vlasnici živežnih karata počevši od broj 4381.

Milodari za hrvatske škole u Pull. Prigodom „Božićnice“ položeni su preko naše uprave za hrvatske škole sljedeći doprinosi: Sakupljeno po gg. Vicku Alač i Josipu Badurina, medju jugoslavenskom i češkom momčadi kod brojne pošte ratne mornarice K 120—. Darovaše: po K 10—: Josip Badurina, Josip Ivančić; po K 6:50: Vicko Alač i (nečitljivo); po K 6—: Luka Ostrić; po K 5—: Vaclav Hejny, Antun Ljubičić, Hinek Dobijaš, Vinko Karmić, Šime Pešić, Mate Sersić; po K 4—: Josip Fedel, Luka Ostrić, Vinko Tijan; po K 3—: Martin Terlerić, Pave Šerpin, Dinko Hervatin; po K 2—: (nečitljivo), Antun Melon, Tom. Prostran, Ivan Vivoda, Josip Fedel, Alo-ijis Jelže, Urch Prašelj, Dragutin Gregorić, Ivan Rojč, Antun Serdoc, Franc Bezić, Mate Tomi-čić; po K 1—: Martin Solcz, H. Kulhavi, Josip Mihec, Ludvik Ban, Ladislav Dohopil, Mile De-žanović.

Sakupljeno medju c. k. poštanskim namještenicima u Pull K 131—. Darovaše po K 6—: Ivo Kristan, Ante Iveša; po K 5—: Alfons Radošević, Nikola Ten-tor, Jakob Lazarčić, Ante Gofjan, Ivo Bačić, Vje-koslav Gregorić, Slavica Vesel, Emanuel Škoda, Jakob Šaina; po K 4—: Stjepan Kirac, Ivo Družetić, Ante Lorencin, Bernard Naglič, Josip Bozija; po K 3—: Viktor Vončina; Gustav Glogoršek, Grgur Sladonja, Vinko Klauža, Ante Laginja; po K 2—: Ivo Mečar, Čedomil Vla-šić, Blaž Radošević, Ante Mečar, Ante Rubinić, Ivo Cukon, Janos Roggi, Ivo Drašić, Ante Tr-ljuga, Jakob Grahalić, Ante Ravnić, Luka Rado-šević, Marija Kukela, Ana Bergaut, Grgur Vessa, Josip Fakin, Josip Roggi, Mihovil Mihovilović, Fran Erman; po K 1—: Ivo Floriančić.

Sakupljeno medju jugoslavenskom momčadi na Nj. Vel. brodu „H a b s b u r g“ K 315—. Darovaše: Po K 10—: Doleh, Siegl, Deharnić; po K 5—: Kozlina, Čurčić, Žgombić, A. F.; po K 4—: J. G., Goleš, Štokić, Juraš, Gillić, N. N., Meštrović, Palinić, Šimičev, Ladavac; po K 3—: I. R., Kerševanić, Franetović, Kalany, Požar, Bonifačić, L. K., Ružić, Vlašić A., Roščić, N. N., Vozila, Fačlja, Bedrina, Carleta, Kinkela; po K 2—: Klarić, Mihalović, Politeo, Mimica, Maurović, Borojević, Rogić, Čaušić, Baričević, Mišković, Vuković, Šekota, Varnica, M. S., Andrijančić, Frković, Milolović, A. S., Jurn-jak, Cezarko, Vasić, Jakšić, Depolo, Stenberger, Blašković, Mazer, Bandera, Mihčić, B. K., Kos, Seršić, Šarić, Ahel, Kovačić, Žuvela J., Bolić, Ercegović, Bistričić, Petković, Popović, Perić, Jadriljević, Čučković, Pavičić, Markov, Baraković, Dovečer, Kaleb, Kos D., Sandal, Lisica, Separo-vić, Tomaš, Maršan, Žaja, Bucat, Cirjah, Macan, Paus, Biluš, Šokota, Tomjanović, Scvo, Rubeša, Krevatin S., Crlenica, Meden, Petrić, Ozretić, Kr-vatić, Sovulj; po K 1—: Škrokov, Šošić, Grbac, Frilin, N. N., Harman, Gerzan, Bilanović, Be-vandić, Baković, Jurlin, Žuhlić, Gjorgjević, Stip-čić, Glavičić, Markota, Kaštelčić, V. K. Senze-rović, Brajković, Cvitković, Matković, Bajer, Črvarić, Ranilović, Funeta, Trpčić, Cusulić, Rošek, Brdarić, Živjeli plemeniti darovatelji! Na-prijed za hrvatske škole!

Dalje su položeni u istu svrhu i istom prigodom sljedeći doprinosi: Položio gosp. Ivan Novak iz Pazina, u jednom društvu sakupljenu svotu od K 32—. Sakupljeno po gosp. H. j. a. G u b e r i n a medju jugoslavenskom momčadi na Nj. V. brodu „S a i d a“ K 368—. Sakupljeno na Nj. V. brodu „T e o d o“ medju jugoslavenskom momčadi K 211—. Ukupno K 611—. Zadni iskaz K 25.415—. Sveukupno K 26.026—. — Plemenitim darovateljima budi hvala i čast! Samo naprijed za našu narodnu prosvjetu i budućnost!

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjed lučkog admiralata broj 347
od 13. prosinca 1917.

Posadno nadzorstvo satnik Zellner.
Lječničko nadzorstvo na N. V. b. „Bellona“;
štopski liječnik dr. Weiser.
Lječničko nadzorstvo u mornaričkoj bolnici:
pučko-ustaški liječnik dr. Buzolić.

MALI OGLASNIK.

Kupuje boce svake vrste veličine i komate za konje Josip Blazić ul. Giovia 1. (prodavonica žestokih pića).

Bijelo istarsko vino, iz pazinske okolice na prodaju u veletrgovini vina G. Cuzzi Albrehtova ulica 5.

Sobu s pokućtvom tražim u ulici Sissano ili u blizini. Ponude na upravu ovog lista.

Zečje kože nemojte više baciti. Iste kupuje HAIN, trg Cuzzoza broj 1 (Papirnica Krmpotić).

Nikelni novac daje u zamjenu papirnica Jos. KRMPOTIĆ, trg Cuzzoza, br. 1.

Kino „Crvenog Križa“

Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored

Sramotna ljaga

Seoska pripovijetka u 4 čina od Ljudovita Anzongruber

Početak od 2:30 do 8:30.

Neprekidne predstave.

Ulaznica: I. prostor 1 K; II. prostor 40 fil.

Ući se može kod svake predstave.

Ravnateljstvo si pridržava pravo promijeniti raspored.

Trgovačko-gospodarski glasnik

list za poljoprivredu, trgovinu,
agrarnu i trgovinsku politiku,
obrt i promet.

Podesean za informacije o dalmatinskoj
privredi i trgovini, te za trgovačke
oglasne. — Godišnja pretplata K 6.—.

Uprava: Zadar (Dalmacija).

Knjižara papirnica i knjigovežnica**Ivan Novak**
Pazin, (Istra)

Preporučuje prigodom božićnih
blagdani i nove godine, svoju bogatu
zalihu svakovrsnih razglednica.

Dalje preporuča svoju zalihu ko-
lendara, i to: „Danicu, malu i veliku
praticu, Kolendar Srca Isusova,
Veliki zabavni kolendar, „Vojnički
kolendar“ kao i dnevne, tjedne i
džepne kolendare za god. 1918.

Naručbe se opravljaju brzo i točno.

Cafe Tegetthoff

najveća kavana u Puli.

Ima na raspolaganje veliki broj
austro-ugarskih, njemačkih i
švicarskih novina, u hrvatskom,
českom, njemačkom i talijanskom
jeziku.

Veliki salon. - 5 biljara. - Točna
poslužba.

Za mnogobrojni posjet preporuča se
vlasnik.

„Kreditno i eskomptno društvo“

PULA, trg Cuzzoza 45

prima u pohranu novac uz najviši mogući kamatnjak, te
isplaćuje uloške po dogovoru, bez obzira na ratno doba, u
svakoj visini.

Uredovni satovi su: od 9 do 12 prije podne i
od 2 do 4 popodne.

Istarska Posujilnica u Puli

i njezina podružnica u Pazinu.

Pozivom na objavu c. k. ministarstva financija, koja
sadržava prospekt

VII. austrijskog ratnog zajma,

upozorujemo učtivo sve naše članove i ulagatelje, da blago-
izvole nabaviti putem našeg zavoda ove državne obveznice,
koje su proste od poreza.

Iz Svete zemlje.

(Nastavak.)

Romantička mjesta u Svetoj zemlji su
Jordanska dolina, Cedronska gudurina, Jerik i
Mrtvo more.

Jordan izvire na Libanu u močvarnom kraju,
te preko Jenezaretskog jezera po zavijenom putu
od 70 milja izliva se u proketo jezero. Tride-
setak slapova, više zatvora, nasipa i propalih
mostova čini ga nebrodivim. Mutne mu vode
čeru se jakim romonom do ušća. Ali su mu
briježine najčarlijim krajinama. Bujni rast rastire
se u kilometar širine: oleandri, lovrike, akacije,
oniski dnbovi i paome, anemoni i ljiljani; divlji
vepri i risovi, rode, patke, golubovi, jarebice i
fazani napućuju maleni taj raj srijed pustinje,
gdje ne fali ništa osim ljudskih bića. Beduinci,
što stanuju u gorama na Istoku, priječe svako
bivanje tamo svojim krvavim otimačinama. Pred
njima nije nitko u stanju da se uz Jordan na-
stani. A negda su se tu dizale cvatuće varoši i
gradovi kao n. pr. Jerik.

Jerik, ili sada Richa, nahodi se 1500 stopa
ispod morsk površine. Živica dračja, desetak
kolibica; dva bogata vrela, neznatni potok, čet-
verokuta kula, poronjeni vodovod, to je sav
„grad“. Nastanjuje ga oniska, plečasta čeljad sa
licima na puni mjesec, ni Turci, ni Arapi.

A bila je ipak to sjajna prijestolnica Iruda
Velikog, koji je tamo vas život proboravio, pa
i umro. Kleopatra je voljela Jerik, njegove ruže,
miomirisne perivoje, naranče i šipke. Jeričke
kule, kazališta i vrata, bili bi pristajali Cezareji,
Tolemoidi i samom Jerusolimu.

Med svetim vodama Jordana i prokletim
Mrtvim morem ima tolika razlika, da je zao glas
njegov posve umjestan. S toga ne slijedi, da ni-
jese vode Mrtvog mora bistre kao kristal i modre
poput ostalih mora. Samo što u njima ima od-
više soli i asfalta, te ne može tu živjeti ni riba,
ni drugo živo, a niti biljka. Na njegovim vodama
ostaju ljudi plivajući kao pluto, te nema opas-
nosti da se utope, jer ne mogu da pōtonu.

Kad se dodje iz pustinje do vode, obično
nasmije ti se bujna okolica puna zelenila i ži-
vota. Na žalu Mrtvog mora nema ni zelena, ni

živa, nego sam žuti pijesak, sive hridine, po koji
truli pari, što ga je Jordan izbacio poput lje-
šine. Svuda grobna saminja i tišina; do nedo-
gleda ni sela, ni šatora, ni čamca, ni dima.
Osjeća se prokletstvo.

Na putu od Jerusolima do Mrtvog mora za-
ustavlja putnika najdivlja možda krajina u čitavoj
zemlji, pusta uvala otoka Cedron. Sve okolo na
okolo samostana svetog Sabe širi se strahovita
pustara sivih hridi, koje strše jedna do druge
i do stotine stopa u vis. Ni stabla ni drveća
nema. Samostanci nijesu mogli naći samotnijega
mjesta do toga, te se njihove zidine i kule dižu
poput starinskog grada i sablazni na najvišoj
od onih divljih klisura. Teškim trudom uzdrže
ipak po koju gredicu vrtla. Crkva sazdana na
rubu, propasti nema druge znamenitosti do na-
slage ljudskih lubanja, kojih broje do 15.000 u
posebnoj kapeli. Nije time dodano nove stra-
hote u onom kraju već po sebi strahovitom.

(Nastavit će se.)